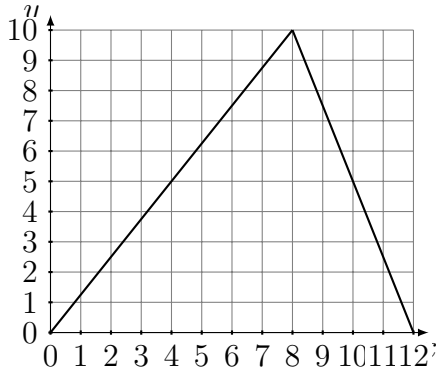

Tehtävä: 1. Tyhjän hissien massa on 600kg . Hissi on suunniteltu nousemaan 20.0m ajassa 16.0s ja sitä nostaa moottori, jonka maksimiteho on 40hp . Mikä on suurin matkustajamäärä, jolla hissi toimii? (keskimäär. matkustaja $m = 65.0\text{kg}$, $1\text{hp} = 746\text{W}$).

Vastaus: $P = 40\text{hp} = 40 * 746\text{W} = 29840\text{W}$, $h = 20.0\text{m}$, $\Delta t = 16.0\text{s}$, $m = 600\text{kg} + n65.0\text{kg}$.

$$P = W/t = mgh/t = 29840\text{W} \Rightarrow m = (29840\text{W} * t)/(gh) = (29840\text{W} * 16.0\text{s})/(9.81\text{m/s}^2 * 20.0\text{m}) = 2433.435\text{kg} \Rightarrow m = 2433\text{kg} = 600\text{kg} + n65.0\text{kg} \Rightarrow n65.0\text{kg} = 1833\text{kg} \Rightarrow n = 28.2 \Rightarrow 28\text{hlö}.$$

Tehtävä: 2. Lapsi työntää $m = 10.0\text{kg}$:n kelkkaa x-akselin suuntaisella voimalla, joka on esitetty kuvassa. Laske voiman tekemä työ, kun kelkka liikkuu matkan (a) $x = 0.0\text{m}..8.0\text{m}$ (b) $x = 8.0\text{m}..12.0\text{m}$ (c) $x = 0.0\text{m}..12.0\text{m}$.

Vastaus: (a) Graafisella integroinnilla $43\text{ruutua} = 43\text{Nm} = 43\text{J}$ (b) $20\text{Nm} = 20\text{J}$ (c) $43\text{J} + 20\text{J} = 63\text{J}$

Tehtävä: 3. Vuoristoradan tyhjän vaunun paino on $m = 120\text{kg}$. Pystysuorassa silmukassa, $r = 12.0\text{m}$, pohjalla (a) vaunun nopeus on 25.0m/s ja silmukan huipulla (b) vaunun nopeus on 8.0m/s . Mikä on kitkan tekemä vaunun noustessa väli $a - b$?

Vastaus: $m = 120\text{kg}$, $r = 12.0\text{m}$, $v_1 = 25.0\text{m/s}$, $v_2 = 8.0\text{m/s}$. Valitaan silmukan pohja nollassoksi. Tällöin huipulla $h = 24.0\text{m}$.

$$W_\mu = \Delta E = (E_{P\text{loppu}} + E_{K\text{loppu}}) - (E_{P\text{alku}} + E_{K\text{alku}}) = (mgh_2 + 1/2mv_2^2) - (mgh_1 + 1/2mv_1^2)$$

$$Sijoitetaan: W_\mu = 120\text{kg} * 9.81\text{m/s}^2 * 24.0\text{m} + 1/2 * 120\text{kg} * (8.0\text{m/s})^2 - 120\text{kg} * 9.81\text{m/s}^2 * 0\text{m} - 1/2 * 120\text{kg} * (25.0\text{m/s})^2 = -5407.2\text{N} \approx -5400\text{N}$$

Eli kitka vastustaa liikettä 5400N voimalla.

Tehtävä: 4. Vuoristoradan vaunu ajaa kitkatta pystysuoran silmukan. Vaunu laskeaan liikkeelle korkeudelta h ilman alkuvauhtia. (a) Mikä on minimikorkeus h (suhteessa r), jolta vaunu kulkee silmukan? (b) Oletetaan, että $h = 3.50R$ ja $r = 20.0m$. Laske vaunun vauhti, säteittäinen kiihtyvyys ja tangentiaalinen kiihtyvyys silmukan loppuneljännesspisteessä. Piirrä kiihtyvyyden komponentit.

Vastaus: (a) Silmukan huipulla vaunuun vaikuttaa voimat $\bar{N}$ ja $\bar{G}$, molemmat alas päin. Jotta vaunu pysyy raiteilla, tukivoiman N täytyy olla vähintään 0.

Saadaan: $F_{tot} = N + mg = mv^2/r \rightarrow N = mv^2/r - mg \xrightarrow{N=0} v^2 = gr \xrightarrow{*1/2m} 1/2mgr = 1/2mv^2$. Eli kineettisen energian huipulla täytyy olla vähintään $1/2mrg$. Valitaan potentiaalienergian nollassa silmukan alapinta, jolloin $E_{Kloppu} + E_{Ploppu} = E_{Kalku} + E_{Palku}$ josta saadaan:

$1/2mgr + mgh_2 = 1/2mv^2 + mgh_1 \xrightarrow{v=0, h_2=2r} mgh = 1/2mgr + mg2r \rightarrow h = 1/2r + 2r = 5/2r$. Eli lähtökorkeus h täytyy olla vähintään $\frac{5}{2}r$.

(b) $r = 20.0m$, $h = 3.50r = 70.0m$.

Kohdassa A on $E_{KA} = 1/2mv^2 = 0$ ja $E_{PA} = mgh = mg3.50r$.

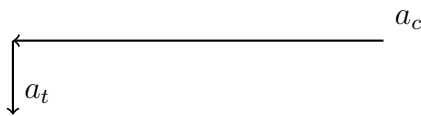
Kohdassa B on $E_{KB} = 1/2mgr$ ja $E_{PB} = mgh = mg2r$.

Kohdassa C on $E_{KC} = 1/2mv^2$ ja $E_{PC} = mgh = mgr$.

$1/2mv^2 + mg3.50r = 1/2mv^2 + mgr \rightarrow 1/2v^2 + g3.50r = 1/2v^2 + gr \rightarrow g3.50r = 1/2v^2 + gr \rightarrow 1/2v^2 = g3.50r - gr \rightarrow v = \sqrt{2g3.5r - 2gr} \Rightarrow v = \sqrt{2 * 9.81m/s^2 * 3.5 * 20.0m - 2 * 9.81m/s^2 * 20.0m} = 31.32m/s$

Vaunuun vaikuttaa vain putoamiskiihtyvyys $g = 9.81m/s^2 = a_t$.

$a_c = \frac{v^2}{r} = \frac{(31.32m/s)^2}{20.0m} = 49.0499m/s \approx 49.0m/s$

Tehtävä: 5. Kappale, $m = 0.0400kg$ liikkuu xy -tasossa. Kappaleeseen kohdistuva nettovoima kuvataan potentiaalienergiana $U(x, y) = (5.80J/m^2)x^2 + (3.60J/m^2)y^3$. Mitkä ovat kappaleeseen kohdistuvan voiman ja kiihtyvyyden komponentit kohdassa $x = 0.300m$, $y = 0.600m$?

Vastaus: x-suuntaiset: $F_x = -\partial U/\partial x \Rightarrow -2(5.80)x = -11.60x \Rightarrow F_x = -11.60 * 0.300m = -3.48N \Rightarrow F_x = ma_x \Rightarrow ma_x = -11.60x \Rightarrow 0.0400kg * a_x = -11.60 * 0.300m \Rightarrow a_x = -87m/s^2$ y-suuntaiset: $F_y = -\partial U/\partial y \Rightarrow -3(3.60)y^2 = -10.80y^2 \Rightarrow F_y = -10.80 * (0.600m)^2 = -3.888N \Rightarrow ma_y = -10.80y^2 \Rightarrow 0.0400kg * a_y = -10.80(0.600m)^2 \Rightarrow 97.2m/s^2$

$a = \sqrt{a_x^2 + a_y^2} = \sqrt{(-87)^2 + (-97.2)^2} = 130.449m/s^2 \approx 130.4m/s^2$

$\tan(\theta) = a_y/a_x = 97.2/-87 \Rightarrow \theta = 48.17^\circ$

V: $F_x = -3.48N$, $F_y = -3.89N$, $a = 130.4m/s^2$, $\theta = 48.17^\circ$.

Tehtävä: 6. Pesäpalloon, $m = 0.145\text{kg}$, isketään mailalla. Juuri ennen osumaa pallo etenee oikealle vauhdilla 50.0m/s ja se kimpoaa mailasta kulmaan 30° vaakasuoraan nähden vauhdilla 65.0m/s . Jos mailan ja pallon kontakti kestää 1.75ms , mikä on keskimääräinen voima?

Vastaus: $p = mv \Rightarrow p_1 = mv_1 = 0.145\text{kg} * -50.0\text{m/s} = -7.25\text{Ns}$ Vain x-akselin suuntaista liikemäärää. $p_{2x} = mv_{2x} = 0.145\text{kg} * \cos(30^\circ) * 65.0\text{m/s} = 8.162\text{Ns}$ ja $p_{2y} = 0.145\text{kg} * \sin(30^\circ) * 65.0\text{m/s} = 4.713\text{Ns}$. Muutos x-suunnassa: $8.162\text{Ns} - (-7.25\text{Ns}) = 15.412\text{Ns}$. Muutos y-suunnassa: $4.713\text{Ns} - 0 = 4.713\text{Ns}$ Kokonaismuutos: $15.412\text{Ns} + 4.713\text{Ns} = 20.125\text{Ns}$. $J = F\Delta t \rightarrow F = J/\Delta t \Rightarrow F = 20.125\text{Ns}/0.00175\text{s} = 11500\text{N}$.